

КРАКІВСЬКІ ВІСТИ

Український Катин

30 МОГИЛ ЖЕРТВ Н. К. В. Д.

На західних окраїнах міста Винниці, в саді, що його займало НКВД, знайдено біля 30 масових гробів, які своєю жахливістю не поступаються перед відомими вже у світі могилами ватутинському лісі.

Ак виявили розсліди, НКВД і його житлові опричники вбивали свої жертви стрілом у потиличо і скидували їх з пов'язаними назад руками у спільні могили.

ВІДКРИТО ЩЕ ДВІ МОГИЛИ

На основі інформації місцевого населення, відкрито у Винниці ще дві інші могили. Одна з них знаходиться в так званому „народному парку“, який лежить у сусідстві Н. К. В. Д.-івського терену, а друге полье з могилами знаходиться на православному кладовищі, положеному напроти цього ґрунту.

ЗАКОРДОННІ ЖУРНАЛІСТИ НА МІСЦІ ЗЛОЧИНУ

Негайно після того, як повідомлено, що в Україні викрито масові могили жертв большевицьких душегубів, багато закордонних журналістів і радісвіх репортерів поїхали оглянути місце злочину.

Серед закордонних журналістів знаходилися представники Італії, Румунії, Словаччини і редактори та радісвіх репортерів зі Швеції, Болгарії, Франції, Сербії і Данії.

ВІДГОМІН УКРАЇНСЬКОЮ ПРЕСІ

Часопис „Подолянин“ заявляє між ін.: „Згинуло там 10 тисяч українців. Це багато — та все таки воно дуже мало проти тих мільйонів українців, що в роках 1932/33 впали жертвою зорганізованого Сталіном голоду в Україні, та проти тих дальших мільйонів, що погинули при будові т. зв. Сталінського чи Біломорського каналів, чи, дальше, від большевицького стрілу в потиличо в льохах ГПУ“. „Большевізм завжди звертає вістря свого шалу проти українців і він ніколи не перестане бути ворогом українців“ — пише часопис „Коростенські Вісти“.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ВИННИЦЮ

Часопис „Дойче Альгемайнє Цайтунг“ — пише, що гроби, які походять з 1938 — 1941 рр., показують світові, що масове вбивство большевиків не є чином, виконаним у воєнному розпалі, тільки належить до системи совітської практики панування. У Винниці бачимо висліди „мирної практики“, „здемократизованого, еволюціонізованого і навіненого до християнства“ большевизму. Вбиті під Винницею так само обвинувачують большевизм як і плутократію. Багато говорить факт, що трудящі українці пильно працюють для нового ладу, а українські добровольці боряться за нього.

ОГЛЯД ВОЕННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

Час очікування й напруження вже пройшов. Від тижня на великих просторах східного фронту між Білгородом і Орлом лягне найбільша у світовій історії панцирна битва. Від ранку 10. липня ц. р. почалися бої з ворогом на Сицилії. Бої на Сході вже виявили, що німецькі збройні сили не тільки зуміли відбити ворожі удари, але, також і повести протинаступа з такою силою, що трісли сильно розбудовані й укріпліні ворожі становища. Бої на Сицилії доказують, що ворожі висади зустрінули якнайрізучіший спільний італ.-німецький спротив. Показується, що італійці та німці зуміли використати майже піврічну боротьбу в Північній Африці, щоб приготуватися на

всі можливості ворожого удару. Теперішні бої на Сході і на Півдні великоріджені осі попредили виданням збрінків важливих документів, які доказують, що головно Рузвелт спричинив сучасну другу світову війну й що англійці перші вже давно придумали бомбардування відкритих міст і цивільного населення, щоб тим способом знищити противника. Рівночасно більше як загадочна смерть голови польського еміграційного уряду ген. Сікорського доказує, що англійці змагають за всяку ціну до тісного звязку з большевиками. Англійцям дуже на тому залежить, щоб за старим англійським звичаєм найбільший тягар війни з Німеччиною перекинути на большевиків.

Найбільший панцирний бій

На просторі майже 250 км. між Орлом на півночі й Білгородом на півдні розгорівся з початком минулого тижня величезний панцирний бій. Про його розміри найкраще уявлення дають большевицькі втрати в повзах і літаках. Так до 12. 7. ц. р. большевики втратили 2040 повзів й майже стільки літаків. У порівненні з тим німецькі втрати куди менші. Їх оцінюють на 1:16 тобто, що коли німці тратять 1 повз або літак, то большевикам рівночасно пропадає 16 повзів або літаків. Хоч досі цей величезний бій ще не закінчений і хоч тому ю маємо ще ніяких близьких даних щодо зайнятих місцевостей, проте вже відомо, що німецькі війська, проломивши силою ворожі укріплення, вдерлися величими клинами панцирної зброї у ворожий фронт і зайняли великі простори. Це торкається особливо німецьких боєвих дій, поведених на північний захід від Білгороду. На півден-

ти втрачену позицію, почало страшні наступи піхоти і повзів, підтримуваних літаками. Притім большевики почали наступати майже на цілому просторі від Білгороду до Орла. Німецькі війська не тільки відбили ворожі атаки, але вхопивши воєнну ініціативу в свої руки перейшли до протинаступів, знищили ворожі мінові поля, розрвали большевицькі дротяні загороди, увірвалися в оборонні рови й перервали большевицьку оборонну лінію. Тоді у супроводі спеціальних літаків рушили німецькі повзі. Між ними були переважно вже відо-

ч. 29.

18. липня 1943.

Рік IV.

АДМІНІСТРАЦІЯ:

Краків, Райхсштрасе 34.

Тел. 230-39.

РЕДАКЦІЯ:

Краків, Ожешковськ 7.

Тел. 104-81.

30 СОТ.

ПЕРЕДПЛАТА:

в краї і за кордоном:

Чвертьрічно — 3.50 зл.

Куре нім. марки — 2 зл.

5 чеських корон — 1 зл.

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ ПІД НЕДІЛЮ

„Krakauer Nachrichten“ — Wochenausgabe

Verwaltung Reichsstrasse 34. Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

Більше віри і відваги

Від часу, як невдачею закінчилися українські визвольні змагання 1917—1921 рр., всі ми живі надією, що колись ще таки прийде хвилина, щоб ухопити за зброю першусього проти большевицьких наїздників. Так увесь народ жив бажанням збройного чину, дорожив нацією і все сподівався, що вже-вже незабаром прийдуть такі зміни у світовій політичній ситуації, що дозволять відновити українське військо. Гарячекровна молодь, якій не стало терпеливости, щоб спокійно чекати тих часів, ішла в ряди тайних, підпільних організацій. Вона вірила, що своєю діяльністю продовжує традиції, що колись зі зброєю в руках змагалися за кращу долю народу.

Нарешті по роках прийшла ця хвилина. Щоправда її прихід неодин собі інакше уявляє, але в житті воно вже так буває. Бажання бажаннями, а дійсність дійсністю. Зрештою, хто цього не знає? Нераз собі господар міркує, що ось з весною засіє гарне зерно й збиратиме ще кращий урожай, як минулого року. Та коли пізніше прийдеться жати або косити, показується, що збір все ж не такий, як собі його уявляє господар. Мало того, що зерно було чисте і здорове, але щось ґрунт не дописав, пошкодили приморозки, вітер а на кінець дощ з градом. Тому інакше склалося, як гадалося. Але кожний розумний господар знає, що хоч воно може й не так, якби він хотів, проте годі погорджувати збіжжя. То ж треба його зібрати й ним розумно покористуватися, щоб з цього мати якнайбільшу користь.

Так воно було, коли 28 квітня ц. р. у Львові проголосено створення Галицької Стрілецької Дивізії. Може неодин інакше її собі уявляє, може неодин був би має різні побажання щодо того, як її творити і назвати, але проте всі зрозуміли, що треба користати з того, що є. Всі розуміли, що коли вже буде якесь навіть і невелика військова організація, згодом її легше розбудувати. Бо ж це так, як з тим господарем, що має пів кірця збіжжя. Не багато він має, але йому легше засіяти поле і дочекатися нового більшого збору, як тому, що нічого не має. Тому то всі тоді сказали: Ідемо до Дивізії.

Всі знають, що на полі без праці само не зародить. Без праці сходить і росте тільки хопта і бур'ян. Все інше вимагає труду, праці, заходів, кош-

ОГЛЯД (Докінчення з 1. стор.).
тів. Не даром же сказано у Святому Письмі, що „в поті чола їстимеш хліб насущний”. Так само і з тією Дивізією. Не легко її поставити. Бувають різні перепони. Сама людська вдача також така, що треба побороти себе самого. Людина відзначається захопленням, але вона буває також і самолюбна, привязана до життя. Тому незавсіди легко сказати собі: — Піду до Дивізії, пожертвую собою. Може Бог дасть, що з такої жертиви виросте краща будучність, як не для мене, то бодай для таких, як я. Досить уже терпінь, досить Соловок, Берез Картузьких, досить таких жахливих могил, як ті, що їх тепер відкрили під Винницею! Важко спромогтися на таке рішення і ще важче його здійснити.

Крім того голосу посвяти, відзвивається в людині також і інший голос, голос егоїзму. В душі людини починається внутрішня боротьба. Тому щасливий той, що в таких хвилинах має доброго дорадника, який його підтримає і підбадьорить. Гірше буває, коли замість такого доброго дорадника, попадеться якийсь фальшивий „приятель”. Замість підтримати на дусі, він тільки видумує різні страхітливі історії. То ж такі фальшиві „приятелі” з'явилася тепер і між нашим громадянством. Вони скрізь сіють зневіру, огірчення, злобу, вони залякають, вони роблять все, можливе, щоб тільки українці не продовжували своєї традиції збройної боротьби. Ті фальшиві „приятелі” хотіли б, щоб ми завсіди жили або так, як до 1. 9. 1939. р. по цей бік Збруча, або так, як до 22. 6. 1941. р. по той бік Збруча.

Хіба ж можна слухати тих фальшивих „приятелів”? Хіба господар знає, коли сіє або садить, що виросте з його праці? Але проте він працює, робить і сподівається. Як би так він зачав роздумувати, що — мовляв — не знати, чи сіяти, бо може вимерзне, або замокне, або висиплеться зерно, то він не мав би нічого. Тому й ми, хоч знаємо, що всюди бувають перепони і труднощі, що нічого нема без риску і небезпеки, твердо стіймо при своєму намірі продовжувати нашу військову традицію. Від нас самих, від нашої посвяти, від нашого розуму багато залежить, щоб ця Галицька Стрілецька Дивізія вийшла нам на користь, щоб вона згодом стала підставою ще країні і більшої організації. Замість слухати злобних підшептів наших ворогів, маймо віру, що не буде так, як вони кричуть. Тому треба мати більше віри до себе самих, більше довір’я до проводу нашого зорганізованого життя й більше відваги у вчинках. Бо хто нічого не робить, не буде мати нічого, хто не змагається, не може виграти. Перемога завсіди належить тільки до відважних! М. Г.

Щомісячник

Вечірня Година
кожного місяця один том
повісті або оповідань.

Річна передплата 36 зол.
Піврічна 18
Краків, Райхштрассе 34.

мі з боєв у Африці „тигр” і ще новіші німецькі поези. Вони прорвалися глибоко у ворожий фронт, займаючи раз-ураз нові терени.

Щоб спинити силу німецьких ударів, більшевици кинули безліч піхоти, повзів і літаків, але німецький вояк і німецька зброя перемогли більшевиків. Хоч більшевики всюди ставили страшний спротив, німці поволі, але певно посувалися вперед. Крім згаданих поезів і літаків, дуже придалися німецьким воякам нові роди вогнеметів, мінометів а першусього проти панцирних гармат і гарматок.

Теперішні бої на східному фронті дуже зажурили англійців та американців. Вони вже

своїм громадянам стільки наговорили про ослаблення Німеччини, а тут раптом німці не тільки, що витримали ворожий удар, але ще й перейшли до великого протиаступу, що вже довів до великих осягів.

З боїв на інших частинах східного фронту треба згадати, що ще перед початком великих панцирних боїв між Білгородом і Орлом, німецькі вояки посунули наперед свої оборонні становища над Кубанню. Опанувавши увесіль простір плавнів і багон аж до Озівського моря, німці відібрали більшевикам доступ до одної вузини, якою вони переїздили, щоб робити висадки.

Бої на Сицилії

Сьогодні ще ніхто не може знати, чи більшевики та англійці й американці не плянували спільнот офензиву рівночасно на Сході й на Півдні. На всякий випадок, коли на Сході прийшло до великих боїв і коли більшевики почали домагатися створення „другого фронту”, англійці та американці раннім ранком 10. липня ц. р. перевели висадку у південній частині острова Сицилія. Ворожий висадок відбувся під охороною сильних морських і летунських сил. Рівночасно ворог скинув на південну частину острова своїх спадунів. Уже 8 днів перед тим англійці та американці сильно бомбардували Сицилію, підготовлюючи собі ґрунт.

Між напасниками та італійсько-німецькими оборонцями острова прийшло до завзятої боротьби, яка далі триває. Боротьбу італійських та німецьких військ підтримує постійно летунство, яке,крім того сильно атакує ворожі кораблі, що підвозять ворожі війська. Щоб заіхати до Сицилії, ворог мусить широким адміралом Деніком.

В повітрі

В порівнянні з ворожими налетами на німецькі відкриті міста з попередніх тижнів, останнього тижня акція ворожого летунства значно ослабла. Ворог знову двічі заатакував місто Кельн над Райном і знову скинув бомби і поцілив відомий собор. Під час цього першого налету на Кельн збито 37 ворожих бомбовиків, під час другого 9. Останніми днями ворожі летуни налетіли на західно-німецьке місто Бохум, де зістрілено 11 ворожих літаків.

У звязку з ворожими налетами на Кельн і ушкодженням відомого собору треба згадати, що Папа Пій XII-й не прийняв англійського посла при Ватикані, який мабуть хотів виправдювати англійців. На прохання англійського посла, Папа відповів, що „на жаль не має часу”. Велике враження зробила також і німецька „Біла книга” про те,

своїм громадянам стільки наговорили про ослаблення Німеччини, а тут раптом німці не тільки, що витримали ворожий удар, але ще й перейшли до великого протиаступу, що вже довів до великих осягів.

З боїв на інших частинах східного фронту треба згадати, що ще перед початком великих панцирних боїв між Білгородом і Орлом, німецькі вояки посунули наперед свої оборонні становища над Кубанню. Опанувавши увесіль простір плавнів і багон аж до Озівського моря, німці відібрали більшевикам доступ до одної вузини, якою вони переїздили, щоб робити висадки.

до Австралії, як сама не в силі оборонитися перед японським ударом.

Після того, як провідник індуських націоналістів Субгас Чандра Бозе вже проголосив створення національного індуського уряду, минулого тижня він святочно повідомив Індію й світ про створення індуської визвольної армії. Добровольців до неї набирають з поміж індусів, що живуть за границею. Цю армію почали організовувати ще м. р. весною, коли тільки японці вдарили на Малайський півострів. Досі вона вже нараховує кілька десятків тисяч людей. Японці озброїли індуську національну армію найбільше новочасною зброєю. Вона має всі роди зброї від піонерів і вояків звязку аж до змоторизованих частин. Головним командантом тієї армії є сам Субгас Бозе.

Цього року минає 6 років, як почалася боротьба Японії з чужими впливами в Китаю. З того приводу японці заявили, що вони ніколи не посягали на китайську незалежність і завсіди хотіли співпраці з Китаем для взаємного добра. Доказом добреї волі Японії є її політика супроти національного китайського уряду Ванчінвея з осідком у Нанкіні.

Жертва англійсько-большевицької дружності

Минулого тижня згинув трагічно смертю голова польського еміграційного уряду ген. Володислав Сікорський. Вертаючися з політичних нарад в представниками польської еміграції в Бейруті в Сирії, Сікорський зупинився в Гібральтарі. Під час відлому до Англії літак розбився і ген. В. Сікорський згинув. Крім нього жертвою цього трагічного випадку стала його донька, шеф польського еміграційного ген. штабу Клеменський і багато осіб (до 17) з найближчого оточення Сікорського. На превелике диво майже всі англійці, що їхали тим самим літаком, врятувалися на легкопадах. Тому світ здогадується, що цю катастрофу літака спричинили самі англійці, щоб позбутися Сікорського, який після Катиня виступив гостро проти більшевиків. Останніми часами Сікорський мав намір перебратися до Америки і далі боронити польську справу перед більшевиками. Мабуть Англія, бажаючи заміритися з більшевиками коштом поляків, рішила позбутися негигантського гостя. Як відомо, Сікорський вперто обстоював польські домагання за західно-українських і білоруських земель, які колись входили в склад Польщі.

Тепер англійці натискають на польську еміграцію, щоб головою еміграційного уряду стала людина, схильна „співпрацювати” з більшевиками. Між поляками на еміграції запанувала метушнія. Одні говорять про ген. Андерса, другі про ген. Сосиковського, але першого не люблять англійці, а другого більшевики. Отже не знати що, хто зможе місце Сікорського, бо згідно з приповідкою: „скажи враже, як пан каже” поляки мусять рахуватися з волею тих, що їх прийняли і ними так крутить, як ім того треба.

На Далекому Сході

На Тихому океані далі тривають завзяті бої між японськими і американськими летунськими, морськими і сухопутними військами. Бої ідуть на острові Ренда і на Новій Гвінеї, де американці висили в залив Куля. Крім того прийшло до великого морського бою під час-

спроб ворожого висадку на острові Нова Джорджія. В боях на острові Ренда ворог утратив яких 11.000 людей. В боях у заливі Куля японці затопили 3 ворожі воєнні кораблі. Висидячи на Соломонових островах і на Новій Гвінеї, американці мабуть підсувуються більш

Будьмо характерні!

Нераз чуємо, як про когось говорять: „Він людина сильного характеру”, або про іншого: „Він слабого характеру, або й безхарактерний”.

Що ж це таке характер? Саме слово „характер” грецьке та значить по українськи: „ознака, прикмета” — отже, коли говоримо про когось, що він має сильний, чи слабий характер, то означаємо вдачу тієї людини, її добрі чи лихі прикмети.

Людину чесну, а при тому сильної землі називаємо людиною сильного характеру, а людину, яка хилиться „куди вітер віє”, слабого характеру.

Характер людини, це одна з головних сил в світі. Народ, що складається з одиниць характерних, здобуває собі силу та значення у світі, а народ, що більшість його одиниць слабого характеру, не має й не може здобути собі значення в культурному світі. Тому всі культурні народи дбають про те, щоб дітей і молодь виховати на характерних людей.

Люди з характерами, це люди, що причиняються до поступу й до розвитку, на них держаться всі товариства й організації, що ними вони керують. Вони творять усе, що добре, підтримують бодрість і живість духу та рішучість там, де інші хильяться й наближаються до загибелі. У них може не бути ні грошей, ні майна, ні ананасів, ні влади, але вони можуть бути сильні серцем і багаті духом: чесні, вірні та свідомі обов'язкові.

Ні вченість ні багацтво не є ще запорукою сильного характеру. Бувають учні, навіть високовчені, що в них характер слабий, вдача хитка, а щодо багацтва, то воно часто буває приєднано зіпсуття характеру.

Німецький філософ Шопенгауер каже: „Багацтво в руках людей слабих, позбавлених самоопанування, людей з лихими пристрастями — це спуска, пастка, а то й, буває, джерело безконечного зла, як і для них самих, так і для інших”.

Сам сильний характер людини, це її багацтво, багацтво, що його ніхто не може й відняти. Характерність здобуває людині прихильність і повагу громадянства.

Тепер теж питання: які є прикмети доброго та сильного характеру?

Визначними прикметами доброго й сильного характеру треба призвати такі: характерна людина обдумано вибирає свій шлях і, вибравши, йде ним. У характерної людини обов'язок над усе, а спокій сумління, що обов'язок чесно виконаний, понад похвали всього світу. Вона буде чесна в усьому, у словах і в ділах, буде величеською й вибачлива для людей слабших характером, як вона сама. А навпаки для себе буде строга.

„Цей буде з характером, — каже італієць Габріелі — хто трудиться для наміченої мети справді, а не на показ. Людина з характером не буде лукавити. Вона її в словах ні в ділах не відступить від правди, чи від того, що вважає за правду”.

Так, любов правди, це важна прикмета характерної людини. Її ширість і чесність викликають довір'я: інші люди можуть здаватися на неї. Воно така людина скаже, що виконає щось, то вона справді може це виконати й виконає. Людина ж слабохарактерна легкодушно зобов'язується виконати це чи те, але на зобов'язанні й покінчиться. Вона нічого не виконає.

Характерна людина й не влещується й не терпить влесливості, бо знає, що влесливець, підхідник ще гірше, як брехун. Брехнею відкидають правду, а влесливістю роблять ще гірше — і правду відкидають і ставлять людину в подвійно фальшиве положення:

кажуть вірити в те, чого нема, та пікідати тому, що є.

Значить, та людина має сильний характер, що завсіди йде за розсудливістю й завсіди виконує те, що на її думку найкраще й найважливіше.

А розсудлива людина все панує над собою, не запалюється гнівом, не вважає на спілки негідника і не говорить непотрібного. Вона довго й ходинковно роздумує, міркує, закінчить свою думку про кого. Розсуд-

лива людина буде остережна, але відібрала. Вона не любить слухати спілки про інших і не допускає, щоб при ній говорили спілки.

Людина з чистим характером не тільки не буде нікого обмовляти, говорити неправду на когось, але й не стерпить, коли когось понижують позаочі, а коли знає добре обставини, то рішуче виступить проти нахабника.

(Док. буде).

А. Л-ий.

З українських земель

УПРИВАТНЕННЯ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Вістка про рішення німецького уряду відновити цілковито приватну власність на землю в країні, зустріла в італійській пресі якнайприхильніший відгук. Один часопис пише:

„Селяни Сходу виказав, що він, в більшості, має досить ініціативи, щоб могти господарити на власній землі та все поліпшувати своє господарство і свій рівень життя. Селяни, що не матимуть можливості обробляти землю власними засобами, формуватимуть кооперативи, щоб взаємно один одному допомагати. Ця реформа це не тільки вплив засад європейського культурного життя, але й завдає большевизму дуже поважний удар...”

Є. О.

ДИТАЧІ САДНИ В КОВЛІ

Український Комітет Самодопомоги в Ковлі в найближчому часі від-

криває в місті два дитячі садки та 8 дитячих садків у районі.

ЧАСОПИСНА І ВИДАВНИЧА СПРАВА В УКРАЇНІ

Для відбудови української часописної і друкарської справи, Видавниче й друкарське товариство заснувало „Пресове т-во в Україні з обм. пор.”, яке керує всіма знову урухомленими й іншими подібними підприємствами. Сьогодні урухомлено вже кругло 140 друкарських підприємств, в яких виходить кругло 75 часописів в українській та московській мові. Далі існує в Києві „Хліборобське видавництво”, яке видає український тижневик для селянства з накладом 70.000 примірників, півмісячний журнал господарський в німецькій мові, селянський календар в українській мові з високим накладом та друкує формуляри для хліборобства.

ЛЬОТЕРІЯ НА КОРИСТЬ БІДНИХ М. ПОЛТАВИ

Представництво Соціальної Допомоги при полтавській міській управі влаштувало льотерію на користь бідних міста. Населення міста радо купує квитки на льотерію, стараючись таким чином допомогти своїм біднішим братам. Щиро відгукнулися також учили полтавських шкіл.

ВОЛИНСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР В ЛУЦЬКУ

Як відомо, в Луцьку грає Волинський Театр. Преса підкоряслює досить високий рівень цього театру, добре масові сцени та співи, Театр завжди бував переповнений. Браєв новішого репертуару.

Великою популярністю користується теж українська хорова капела ім.

В. КОЗАК

У дніях жахливого голоду

(Картина з підсовітського життя)

— Ну, ну, Ваня, як діла? Де ходив? Що бачив? Розкажуй!

— Та-а... А що ти тут хочеш побачити? Так як у твоєму господарстві: ні корови, ні свині, тільки Ленін на стіні. Як бачиш, цілу ніч в черзі простояв, а чорта пухлого дістав. Хотів купити на штані, вже ж тілом свічу. Та де там! Дійшов аж до прилавка і квіт... Не вистало.

По його обличчі я відізнавав, що він був надзвичайно знервований. Вогні горіли в його очах. Я попросив закурити. Деякий час панувала в кімнаті тиша.

— Ваня, — почав я, — розкажи щонебудь! Здається, і в добрій дружбі ми, а ти нічого ще не розказав. Не бійся мене, я не з тих.

Ваня пильно подивився на мене. Встав, зачинив вікно і зручніше промостилося коло мене.

— Ну, якщо ти так хочеш, то розкажи тобі щось. Я вже тобі казав, я родом з-під Славути. До тридцятого року я робив, як віл. Любив

свою землю. Я був щасливий і радісно дивився, як пишалися жита. Втім ніколи не брала мене; байдо-рість кленотіла в моїх грудях. Від ранку до пізної ночі я виробляв землю. Була, як пух. Та й не багато я її мав — всього п'ять гектарів. Аж тут, як грім з неба грянув: — „Далой кулаков!” В число тих „кулаків” попав і я. І так зимию в тридцятому році мене вигнали з моєї же хати. Сян-так прошлявся з дітьми і жінкою всю зиму по сусідах. На весні, як близнуло сонце, приступив до роботи. Рився, як кріт, у землі — копав землянку. На шостий день ми перейшли в свою нову „хату”. Це був льох, але для нас була хата. Було, прийду ввечері з роботи, сяду на колодочці і дивлюся: в куточках позивалися жабенята в купині, в стінах черв'яки прокладають дороги... Але це ще була не біда. Вся сім'я була ще вкупі.

Він замовкі, затягнувся цигаркою та продовжив даліше:

— Та й цього кущого щастя не довелося довго мати. Одного дня ми не розлучилися з сім'єю. Я благав, питав: „За що? Куди? Що ж я кому зробив?” Відповідь була одна: „Куркуль. Ворог народу. Доволі посав крові з трудящого селянства!” А я

кий я куркуль? Я любив свою землю. День і ніч рився. Робив. Добився своїми п'ятьма пальцями кращого життя. І за це мене ограбували. Вислали аж на Сибір. Працював я в лісі. Якесь невідома сила тягнула мене на Україну, яку я любив і люблю, як свою рідну неньку. Я втік і пробірався додому. Це було на початку тридцятого року. Це був рік великого голоду. Пухли від голоду і лягали, як мухи, тисячі наших братів-українців. Доходило до найвищого озвіріння й звиродніння. Іли все, що попадало під руки. Було навіть так, що батьки поїдали своїх дітей. Але я йшов. Я не задумувався над тим, чи ж мені дадуть там жити. Хай не дадуть. Але ще раз побачу сюсю рідну Україну, — і з такими думками я ішов дальше.. Сонце підивувалося під Полудень. Я міцніше ставив свої неслухні ноги і міряв свою ж українську землю. Ще три дні. Три дні — щонайбільше і буде рідна хата. Ноги підкошувалися. От-от сяду. „Ні,— свердлила думка в голові, — не сідай — пропадеш!” Але втім я глядів брали верх. Я сів і нічого вже не бачив. В очах жовтило. Якийсь туман заслонив очі. Через деякий час в очах прояснілося і я побачив неда-

лено від себе хату. „Чи не зайти?” — подумав я. — В цю ж мить ринули двері й на порозі стала молода дівчина. Постояла і рушила на шлях. Вона йшла до мене. Я підівівся.

— Добрий день, — привітавася, — звідки, дядьку?

— Добрий день, дочко, додому добираєшся.

Вона похитала тільки головою:

— Наморились. Ви краще підночуйте в мене. А рано мій дядько буде іхати на станцію і візьме вас. Завезе на станцію, а там може сядете на поїзд і за день будете вдома.

Я погодився. Та чи міг я відказатися від цього? Ні. За мінуту я лежав вже в кімнаті на ліжку. В кімнаті було темно. Лише крізь маленьку дірочку відкривався жмуток світла. Я лежав і ніяк не міг заснути. Я качався. Силоміць плющив очі, а сон не брав. Я відкинув руку і торкнувся стіни. Стіна була липка. Чогось мороз пробіг по тілі. Мені захотілось курити. Скрутив цигарку, потім сірник і... в душі в мене похололо. Я протер очі... Так. На стіні була каша. Стара каша. Чому ця каша? Що за каша? Я встав. Про-

Лисенка. Капеля складається з 35 осіб і виступає в українських національних одягах. Вона має в репертуарі понад 100 переважно українських та німецьких хорових пісень і біля 50 сольо-співів.

ПОЧАТОК СПОРТОВОГО СЕЗОНУ

Цьогорічний спортивний сезон на Волині відкрився рядом футбольних змагань, які відбулися в Дубні, Здолбунові та по інших містах.

ФАХОВІ ШКОЛИ НА ПІНЩИНІ

Відділ учбово-ремісничих майсте-

рень при окружному комісарі в Пінську оголосив вілес до двохрічних учбово-ремісничих майстерень міста Пінська й Луцька, а також на торговельні курси в Пінську.

КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО

Ще з жовтня 1941 р. розпочав свою роботу Український Драматичний Театр, даючи щодня вистави. За сезон 1941—42 р. відбулось 316 вистав, які відвідало понад 106.000 глядачів. Цього ж сезону кількість глядачів уже зросла до 163.000.

Невидимий світ

НАШІ ДОБРІ ПРИЯТЕЛІ, ЩО ПРО НІХ МАЛО ЗНАЄМО.

(Продовження)*

Мікроби бувають пожиточні або шкідливі для людини; до третьої групи зачислити б такі, що ані не помагають, ані не шкодять людині. Зачім від пожиточних, бо приемніше найти нового приятеля.

Всі знаємо, що всяка жива істота, чи то людина, чи звіріна, чи рослина, після смерти розкладається, гніє. Яке ж було здивування вчених, коли показалося, що одинокою причиною гниття є т. зв. госильні мікроби, що їх дослівно в юди найдете. Всяке погиблуне сстворіння, че для мікробів один великий збірник поживи, де вони множаться і, розкладаючи діє звірія чи рослину, черпають для себе відживні складники, поки не зроблять зі своєї живителія купочки попелу. Подумайте, що було б, якби такі жіві твори не гнили після смерти і не зникали в цей спосіб з землі? А так, завдяки муравлиній праці наших приятелів, гнильні мікроби, що мірядами працюють тихо і непомітно, наша земля все чиста й гарна жде на нових людей, звірят, рослин. Правда, гнильні мікроби часами їх шкодять людині. Ось, скільки то клопоту мають наші мами, сестри в літі з молоком і всякою стравою, щоб вона не зіпсувалася; скільки часом клопоту й жури приносять оті малі шибеники, коли псують овоці в півниці, картоплю в ямах, чи полті мяса. Звичайна людина каже тоді: „яблука, сливки, грушки чи бараболя гніє“, а вчені на те ж

*) Див. ч. 26.

саме: „гнильні мікроби найшли добре умовини життя й розживаються на цілу губу“. Правда, людина не безбронна перед малими животинками: розумом і працею уміє вона скерувати відповідному напрямі їхню діяльність, не допускаючи до раззюю мікробів там, де вони нам шкодили б.

Вже віддавна завважили що наші пращурі, що всякі стручкові рослини, як горох, люцерна, лубин, діляють на ґрунт подібно, як навіз; після них дуже добре вдається збіжжя на цьому самому шматку землі. Недурно ж лубин, що з-поміж них чи не найліпший під цим оглядом, називають зеленим погноєм. А чи знаєте, що цю свою добру працю завважують стручкові рослини мікробам? Є спеціального роду мікроби, що поселюються на коріннях цих рослин. Ціла їхня діяльність спрямовується в тому напрямі, що вони беруть з повітря газ, що зветься азот, замінюючи його на відповідні азотні сполуки, такі саме, що їх уживається до щучного навоєння землі (салітра). Коли такі мікроби призирають досить дорогоцінних азотних солей, рослина-хазайн, що дотепер давала мікроbam мешкання, вбиває їх своїми кислими соками, а запас азотних солей остає в землі, для споживання їхнім хліборобом. Іншого роду мікроби приспорюють землі такі самі азотні солі (з атмосферного азоту); однакові вони живуть самопаса в землі, а не, як тамті, в коріннях

рослин. Гній, що ним люди від віків користуються при управі рілі, завдачує свою добру працю тільки мікробам. Вони розкладають складні сполуки, що є в гною, на прості сполуки (салітра), а тільки такі прості азотові солі може рослина використовувати до свого росту. Коли б не мікроби, то гній не був би гноєм, не давав би ніякої користі хліборобам.

Але передім до іншої ділянки. Квасне молоко, чи квасна сметана повстає тільки завдяки мікробам особливою відмінною. Це т. зв. мікроби молочнокислої ферментації. (Молоко кисче, бо ці мікроби перемінюють цукор з молока на молочну кислоту).

До цієї групи належить дуже багато відмін, згадаю хочби: болгарську бактерію, що „виробляє“ болгарський югурт, кавказьку, що є спричинником повстання кефіру, т. зв. бактерію молочної кислоти, що найчастіше викликує квасніння молока. Докладніше пізнання всіх бактерій цієї групи дозволило продуцентам у великих молочних виробнях Західу (Данія, Голяндія...) виробляти молочні продукти (сири, масло) дуже високої якості, бо показалося, що єдині мікроби „роблять“ гірше, друг ліпше кисле молоко, сметану, (а через це ліпший або гірший сир чи масло). Отже на Західі в молочних підприємствах заквашують молоко, сметану тільки цими добрими мікробами, а не позволяють, щоб молоко само квасніло через мішанину мікробів, що дали б менше вартий продукт. А знаєте, що ліпший або гірший запах масла, сира, молока має теж свою причину в особливого роду мікробах, що виробляють відповідні запашні речовини. Це тиждик використовується при молочній господарці на Західі, де молочно-господарська культура стоїть дуже високо. Але можемо радіти, що й наш Маслосоюз використовує наукові здобутки мікробіології (науки про мікроби) при своїй роботі, і тому виробляє такі високоякісні продукти. Дам тільки один маленький примір: по наших більших містах продають крамниці Маслосоюзу кисле молоко, заквашене спеціальними, чистими родами мікробів, а не скисле — так, як то у нас дома — „само від себе“.

(Далі буде) Л-р Ю. Т.

ишовся по кімнаті. Знов підійшов до ліжка. Під ногою почувався щось... Я нагнувся і торкнув... Це була рука. Зимна рука людини. Серце перестало битись. Вихром крутились у мозку думки. Що робити? Втікати? Ні! Двері закриті. Кричати? Це нічого не поможе. Хата стояла самітною в полі. Я сів. Смерть! Уб'ють... I враз близкавична думка майнула в моїй голові. Через хвилину я вже лежав під ліжком, а на ліжко положив убиту людину. Нерви не витримували. От-от, здається, розірветься серце. То завмірало воно на мить, то знов починало стукати в грудях, наче молотом об кошадло. Я лежав. Враз почувся якийсь шепот. Я завмер. Чую зачовгав хотє у другій кімнаті:

— Так він спить? — ледве долинув до мене голос.

— Спить. Він такий заморожений, — почувся жіночий голос.

Різнули двері. Серце перестало битись. Я не дихав. I тиснувся до землі і думав: „Чому ти, земле, не роздвоїшся?“ До ліжка тихо підійшла людина. Близнув ліхтарик.

— Спить, — щепнув він.

Гупнуло. Хрупнув череп. Ще раз...

— I не дригнув, — обізвався він і підірнував до дверей. — Буде й

для нас і для інших голodomорів. Вийшли з кімнати. Двері покинули відкриті. В мене трохи відтягнуло від серця. Згодом стукнули ворота і все затихло.

Я лежав, як на шпильках. Секунди видавалися годинами. Чую, дівчина полізла на піч. Мені не лежалось. Ще трохи і я встав. Тихо, як кітка, підійшов до дверей. Ще ступінь і преступив поріг. В кутку на печі хропла і спала міцним сном моя „добродійка“. Ще мить і я був на дворі. Свіжим, пахучим повітрям вдарило мені в обличчя, і я вдихнув його повними грудьми. Якась невідома сила зірвала мене з місця і вихром понесла полями. Перед очима пробігали межі, рівчки, вузенькі стежки...

То біг яриною, вгрузаючи ногами в пухкий ґрунт, то потопав у високій озимині і збиті краплі роси свіжили обличчя. Куди біг — не знаю. Біг, аби втекти подальше від цієї хати. Я не знат, де в мене бралося стільки сили. Скільки біг — не знаю. Вже сил не вистачало... Ледь плутав ногами... Заплутавшись в високому бур'яні я, як підкошенний, повалився на землю і... знепритомнів...

...Розплющив очі. Сонце так, як вчора, підивився під полуцену.

Підівся і став на ноги. На мить почерніло в очах і нічого я не бачив. Голову рвало на дрібні частини, в ухах дзвеніло і дрож проймала м'єтіло. Ніби темні хмари зсувалися з очей і я побачив недалеко від себе заливицю. Десь далеко пихав паворіз... Зиркнув в ту сторону і побачив поїзд... Мені пощастило причепитися до заднього вагону...

Я сидів, як зачарований і дивився на нього.

Він підівся, пройшовся по кімнаті, обернувся до мене і його погляд, ніби відшукуючи щось, зупинився на мені.

— Так. Це пройшло, вже шість років проминуло, — закінчив він. — Та це одне мені й тепер не дає спокою... Чому? Чому таке робилося! Ти думаєш, він з добра вбивав людей! Ні! Жадоба життя заставляла його це робити. Голод наштовхував на це. А хто в цьому був винен найбільше!? Хто... — і він пильно подивився на мене.

— Вони, — і він, не чекаючи від мене відповіді, показав рукою десь на північ. В цей час під вікном загергали жиди.

— От і вони, ті „діячі раю“, — промовив він з насмішкою і злобними очима подивився на вікно.

В кількох словах

Німецька ловецька есладра ім. Мельдерса зістрігла на східному фронті впродовж кількох годин понад 100 ворожих літаків.

Папа Пій XII прияв нового німецького амбасадора при Ватикані, барона Валізекена. Він передав Папі грамоту про своє призначення амбасадором.

Відомий німецький летун фельдмаршал Шперле, що командує частиною німецького летунства, закінчив 40 літ військової служби.

Голова французького уряду Ля Валь сказав промову, в якій заявив, що „військово Европа непереможна“ Рівночасно він остеріг французів перед оманними надіями на успіхи аліантів.

У Франції створили міліцію для оборони внутрішнього ладу й безпеки.

Вона діє на просторах давньої неокупованої й окупованої Франції. Головна її мета — боротьба з большевизмом і ворожою агітацією.

Французький остров коло Америки, на Карабському морі — Мартиніка мусіла піддатися американцям, що не допускали до неї ніяких харчів.

Шведський мін. зак. справ Гюнтер, обговорюючи міжнародне положення, зажадав зміцнення шведської армії. Вона має боронити шведську нейтральність.

Тайланда (Сіям) побільшив свій претор. Він дістав дві провінції з колишньої Бірми і 2 з колишніх Малайських держав.

Ген. Жіро, голова французького еміграційного комітету в Алжирі, відвідав Рузвелта. Ген. Жіро переміг ген. де Голя, якого підтримувала Англія.

Головним командантом англійських військ в Індії став ген. О'Мілек. Він прийшов на місце Вейвела, що став віцепоролем Індії.

Англійці арештували жінку й доньку Гандія.

Американський, жід, Лішман видав книжку, в якій написав, що держави, які межують з большевиками, не можуть сподіватися, що Америка та Англія допоможе їм проти Москви. Книжка Лішмана викликала великий шум в Туреччині.

Жидівський філософ Айнштайн, що колись так дуже виступав за війни, тепер працює над винаходом бомби зі спеціальною силою вибуху.

Ген. Сікорський хотів після свого повороту до Лондону захопити від англійського й американського уряду, щоб вони формально визнали Польщу у границях з-перед 1. 9. 1939 р.

Большевики нарікають, що американці посилають їм старий воєнний матеріял.

В боях на східному фронті виявилося, що на 100 большевицьких повзів є 20 американського виробу. Всі вони не витримали вогневої сили німецької противництво зброї.

На східному фронті головну роль відіграють тепер повзі і літаки. Вони промощують військовим частинам дорогу.

Тільки головний орган комуністичної партії „Правда“ помістила на останній сторінці коло оголошень коротеньку згадку про смерть ген. Сікорського.

Під час боїв у Північній Африці, що тривали 3 роки, згинуло всього 5 жінок.

В Португалії такожувели картки на тютюн.

Зі світа і краю

20 міліонів громадян на примусових роботах. З багатьох звідомельні американських спеціальних кореспондентів про враження з подорожі по СРСР виходить на денні світло жахливий стан, в якому в теперішній момент мусить страждати міліонові маси населення більшості. Зокрема дуже важка справа харчування. Один американський часопис пише, що тепер уже понад 20 міліонів совітських громадян засуджені на примусові роботи.

Болгарська молодь помагатиме при життях. Болгарська державна організація молоді „Бранік“ висилає цього року 5.000 юнаків на село, які помагатимуть при життях. Крім того тисяча дівчат з організації „Бранік“ помагає в сільських господарствах. Юнаки і дівчата будуть на селі аж до кінця життя.

У Ген. Губ. годується 22 міліони нюконів шовкопрядки. Цей рік викаує знову зрості запікання годівлю шовкопрядки. В минулому році було 1880 годівель, сьогодні уже 2.400. Скількість яєчок зросла в порівнянні з 1942 р. з 15.000 гр. до 22.000 гр. З тих яєчок виготовлено більше як 20 міліонів гусельниць, що повинні дати 44.000 кг. опряду. Перше мі-

це займає Галичину, де є 935 годівельників і 9.100 гр. яєчок, друге краківська, третє варшавська область.

В Південному Манджукую планують водний канал. На півдні Манджукую почнуть незабаром будувати водний канал, довгий на 200 кілометрів. Цей канал має отримати найважніші промислові міста в південній Манджуриї з морем.

Сербські малярчики багна стають хліборобською землею. Від 1941. р. в рамках 10-річного плану зроблено придатними до вживання 150.000 гектарів багнистої і моклякової терени в Сербії. Ці терени здобуті для хліборобства шляхом меліорації і відводнення. Найбільша частина новоздобутих теренів знаходиться в долинах Мачвабіля Шабац, між Дриною, Савою і горами Ізер у північній Сербії. Там зрегульовано течію річки і здобуто разом 36.000 гектарів. На 1944 рік сподіваються там 300 вагонів надвишки у зборі збіжжя. Висушено і сканалізовано також багнисту околицю Макіш біля Білгорода над рікою Сава. Там довгий час лютувала пошесті малярії. В цьому році розпочато там хліборобські роботи.

Збирайте зелену майку!

Зелена майка, інакше кантарида, або еспанська муха, це хрущик, доволі довгий, дещо більший як матка бджіл, металево-бліскучо-зеленої барви, з довгими вусами, дуже гарний. Коли його натиснуті, виділяє смокту, олійну теч, яка на шкірі видає прищі. Майки появляються в траві, червні і липні, часами масово, цілими роями-громадами і обсідають передусім бози, бирючки, ясені, клени. В деяких роках є їх так багато, що просто обліплюють листя, сидячи по кілька на одному. Місце, де з'явилася, зраджують не-приємним, характеристичним запахом, що далеко розходитьесь.

Майка, це дуже дорога комаха, яка має доволі значне пристосування в медицині і тому треба її, як тільки з'явиться, пильно збирати. Праця при цьому добре виплачується, бо зелену майку, як слід зібрану її уміло висушено, радо набувають аптеки й аптечні склади та добре за них платять.

Майки треба збирати негайно, як тільки з'являється, бо коли чекати, то самині заплідняться, тоді тратят на варності і тяжко висушуються. Збирати найлегше досвіта, коли є холодно і комахи мало рухливі та ще спочивають. Під дерева чи кущі треба підстелити полотно і стрисати на них комахи. Зібрані кантариди можна вбити або етером або водою парою. Етер, це легкозапальний, хемічний плаз, який можна дістати в аптекі. Майки заспакають до

якогось посуду (сюїца й т. п.), додаємо на 1 кг. живої вагиколо 6-8 крапель етеру, посуду щільно замикаємо й лишаємо, щоб майки загинули. Теж дуже легко вбити майки водою. Розпалені камені паливають водою. Майки тримаємо над каменями в ситі. Гаряча пара вдається в майки й негайно їх вбиває. Убиті майки треба сушити в печі, найкраще після хліба, однаке в не надто гарячій температурі (найвище 40 ступнів тепла за Цельсієм), щоб не припадлися на печі або теж на сонці. В печах мусить бути вентилятор, який відпроваджує неприємний запах на зовні.

Добре висушені кантариди мають вигляд живих комах, задернують незмінну барву, в пальцях кришаться і виділяють характеристичний запах. Висушені майки треба зберігати в сухому місці, бо в них завсіди остане близько 10 віде, товщу, який з часом розкладається і такі майки, а також майки надто покришені (вони можуть бути легко зафальшовані різними домішками), припали, або через вогкість воняючі амоніком, не радо находять покупця і менше за них платять. Висушені майки треба складати до дерев'яних скринь і в них висилати.

Зелена майка небезпечною трійкою! На випадок отруєння, викликати воніти. Оліви або якогубудь товщу подавати не вільно. Закликати негайно лікаря.

Ю. Т.

„Під сосину не йди сину...“

у що б'є найчастіше грім?

Шороку гине у нас доброї півсотні людей від грому. Ясно, що люди і тварини ховаються в хуртовині, радо під верховіття дерев. Але така „охорона“ часто зраджує. Ще зажив наукова почала цікавитися тим питанням, простий народ зложив присвідку, яку давній поет переробив так: „Ой, від дуба тікай, люба; верба сива — страх зрадлива; під сосину не йди сину; шукай буку — запорука“.

Що це народне правило — на вгадка, а зробленій на основі довго-

літніх практик досвід, це доказує м. і стара хроніка з 1756 р., коли то понад Блянкенбург, у Німеччині, пройшла несамовита хуртовина. Грому, що били майже безупину в довколишні ліси, розторочили тоді кількасот дерев.

Отож чергового дня після бурі один лісничий завдав собі труду і перевірив, які дерева розбили грому. Перевірка дала надсподіваний вислід: вона виявала, що серед 100 розторочених дерев було одніх тільки дубів 73. Далі була серед них

дика яблінка, клен, кілька вільх, беріз, топіль і 13 велических сосон. Зате не било серед розбитих дерев **ні одного однієї бука**, хоч більшість розбитих дерев находилася серед величезного, 15.000-мортового, якраз **букового** ліса.

Новіші досліди виказують, що дерево щодо того, як у них б'є грім, можна поділити на три роди. Найчастіше б'є він у тополю, дуба, грушку, вербу, акацію; не так часто в липу, яблуню, черешню, горіх; найменше у в'яз, клен, каштан, бук та вільху. Автім велику ролью при цьому грає те, чи дерево має головний корінь, чи ні, чи є грунтовна вода і т. д. Тим то всі дерева треба в хуткотину назагал оминати.

Також рід ґрунту впливає велично на „притягання“ грому. Найменш його ударів припадає на вапнякуватий ґрунт. Камянистий ґрунт забільшує небезпеку вдвічі, глинкуватий усемеро, пісок удвічі. Найбільше „притягає“ грім важка глина.

На селі буває ударів грому втрое більше, як у місті. (a)

Відважний Хайм

Взяв на лови пан Каньовський

Хайм з собою,

Ралтом каже: „Позір, Хайм,

Заяць мчить тудою!“

Та на те жиден відважний:

„Пане, я не гуся,

Хай біжить собі і заяць,

Я ж там не боєся!“

Самособою не Руданський

З цікавої· всячини

Дики качки і війна. Селяни, що мешкають на еспанському південно-східному побережжі, мають справжній клопіт: під час останніх воєнних дій у Тунісі цілі хмари диких качок, перелікані гуком стрілень, перенеслися через море в їх околиці і стали справжньою явовою піль, на яких росте риж. Полювати на качки тепер заборонено, боком відігнати їх годі — і ось селяни віднеслися до місцевої влади, щоб якось помогла їм у боротьбі з цими непрошеними гістьмі. (a)

Кінь вискочив з поїзду. Селяни, що працювали недалеко Дагінкова в Болгарії, були свідками цікавої події: оце з вагону вантажного поїзду, що виїхав зі згаданого міста, вискочив на повному бігу кінь. Коневі не сталося нічого і він побіг далі на счах селян, які за хвилину побачили ще більше диво. Кілька хвилин спісля конина вродила лоша. І мати і мале лошатко здорові і їх приміщені покищо у стайні бурмістра Дагінкова. (a)

„Духи?“ В хаті одного селянина в Норден у Фрізії почули домашні незрозумілі гомони, що стали повторятися день і ніч та яких причину тоді було прослідити. Селяни стали нервуватися, не спали, врешті викликали поліцію. Ця обстукала стіни, поздімала образи, повідсуvalа мебель, але голоси таки не втихали. Врешті поліцісти вилізли на стріх — і ніби виали на слід — голос посилився. Тоді розібрали в одному місці стелю і ось найдено „духа“: Між бальками, що від хати та від горища були оббиті дошками, вдаштував собі домівку рій бджіл, що діставався сюди через отвір по-при один бальок під стріхою. Рух тисячів бджіл був такий голосний, що подобав на мову і він то дав причину до „духа“. Селянин одним махом позбувся страху та ще й дістав даром великий рій, для якого найшов зараз же краще приміщення в вулику. (a)

НОВИНКИ

Цивільна мобілізація в болгарському хліборобстві. Болгарська рада міністрів постановила провести цивільну мобілізацію всіх урядовців і службовців в дирекції для хліборобства, тваринництва та сільсько-господарської вищої міністерства хліборобства. Всі уряди й службовці будуть цивільно мобілізовані так довго, доки не закінчиться це-корінні жниви.

Хмаролім і градова туча в Португалії. В селі Сабугоїра, найвище положеному селі в горах Естрела, була страшна злива, яку супроводив град. Шкоди нараховують на півтора мільйона ескудів (португальські гроші). Злива й град заподіали особливо великі шкоди на полях. Згинуло багато худоби. Деякі зерна граду доходили до ваги двохсот грамів. У селі вода залила багато домів і церкви.

Зліквідувано чорну жидівську біржу. Кримінальна поліція зліквідувала в Братиславі чорну золоту жидівську біржу. В одному будинку заважено дуже живий рух відігнутих і то виключно жидів. Службовці поліції застали в цьому будинку, крім його власників ще двох інших жидів. На столі лежало пів кілограма

Від 18. до 24. липня
затемнення обов'язує
від год. 10.15 веч. до 4. рано.

ма золотого лому, вартість в 70.000 словацьких корон. Це золото, звичайно, крадене, жиди мали на чорній біржі дальше прогандлювати. Сподіваються дальших арештів.

Померли від метильного алькоголю. В Горішньому Шлезьку вибрали з одного залізничного вагону деяку кількість метильного алькоголю. Злодії влаштували потім забаву, заливаючи вирадений алькоголь. Внаслідок цього померли 4 особи, а кількох інших відвезено в поважному стані до лікарні. Цей випадок ще раз вказує на небезпеку метильного алькоголю.

Землетрус в Токіо. В Токіо відчули в четвер землетрус, що тривав ледве одну хвилину, але був доволі сильний. Великі будинки в долішній частині міста почали хитатися, в інших частинах міста падали цеглинки з дахів і крамничні вивіски та тріскали мури найстаріших будинків. Велика частина мешканців міста вийшла на вулиці, боячися залишатись у домах.

Зіснулася земля у Фінляндії. У північній Фінляндії, в околиці Петерсамо, зіснулася минулого понеділка земля з катастрофальними наслідками. Земля захопила один мешканський дім та цілковито його зруйнувала. Далі, охоплюючи більший простір, земля засипала також декілька менших хат і понад 20 саможивів, які недалеко стояли. На щастя, крім одного чоловіка, якого, мабуть, засипало, не було більше людських жертв.

Робітники Америки платять високі податки. З вісток з американського джерела, виходить, що 1. липня в З. Д. А. почав діяти новий закон про доходовий податок. Закон торкається всіх робітників і службовців ЗДА, за винятком тих сил, що працюють у сільському господарстві. Нова система доходового податку зобов'язує всіх робітників і службовців 20 відсотків своєї заробітної платні чи винагороди відводити до державної каси ЗДА. Таким чином американський фізичний чи умовний робітник платить майже на половину більше податків, як робітник, зайнятий в Генеральній Губернії.

На узгір'ях Карпат

На південні від Турки та Стрию, обкруженні горами та лісами, лежать три невеличкі села: Багновате, Риків і Молдавсько. Мешканці цих сіл національно мало свідомі. На це зловилося багато причин, як довготривана неволя, повна недостача освіти і матеріальна нужда.

З приходом німецької влади, ці села змінили дотеперішнє своє обличчя. На засів Пов. Делегатури в Турці — основано в них УОТ-ва, що їх головами стали: в двох перших місцеві вчительки, а в третьому гром. секретар. І так села почали поволеньки будитися до нового життя.

Життя пробуджується.

В половині вересня м. року дістали ці села молодого священика, що з запалом уявився до душпастирської і громадянської праці. В культ.-освітній ділянці вибивається на перше місце с. Багновате. А це завдяки ідейній праці учительки п. М. Михневич, що й є головою місцевого УОТ, та молодомуму сотрудникові, що мешкає саме в цьому селі.

В другому селі, Риків, праця таож іде завдяки ідейній учительці п. З. Луців (її чоловіка вивезли большевики), що є головою місцевого УОТ-ва. Останнє місце займає село Молдавсько, найбідніше та найменш свідоме.

Щоб заохотити всі села до культурно-освітньої праці, почав новий священик організувати хори. Перший хор зорганізував в с. Багноватим, а опісля в Риків.

Перші імпрези.

Перший раз виступили ці хори на листопадових святах. В Багноватим відбулося також у дні першого листопада м. р. посвячення могили, де саме виступив перший раз хор, що співав гарно панахиду. В березні улаштовано в Багноватим і Риків святочні концерти. Ті концерти може найбільше промовили до душ місцевого населення. В Риків співав гарно міш. хор (понад тридцять осіб), а в Багноватим, завдяки організаторові муз. гуртка — п. Е. Гоміз, співав гарно дитячий хор у супроводі синичкової оркестри. Хорами і оркестрою проводив о. Балаш. Таких концертів ці села ще не бачили, як довго воїн існують. Домівки УОТ були вщерть заповнені. Не тільки місцеві люди взяли масову участь, але навіть прибули люди з сусідніх сіл.

Підготовка нових імпрез.

Зчери приступили села до дальшої праці, задумуючи найдальше до Вел. Свят підготовити знову якісні імпрези.

І так с. Риків приготовляє оперетку „Наташка Полтавка”, а Багновате дитячу виставу зі співами.

Це були б позитивні сторони життя цих сіл.

До негативних сторін, які торкаються не лише цих сіл, але також багатьох інших, належить: гра в карти, виріб самогону та всякої роду „гульки” по приватних хатах. Якщо деякі осібняки будуть дальше вперто пособляти тим язвам, а тим самим ще й другі села ними заражувати — то прийдеться хіба їхні імена нап'ятнувати в пресі. Місцевий.

Український громадянин! Твоїм обов'язком є точно й постійно впілачувати національну вкладку.

Як сліпі читають?

Людину, що не вміє ні читати ні писати, називають часто „сліпою”. Це тому, що вона, як сліпий, не може користати ні з написів на дорожках, на вулицях і перехрестях, що вона не може користати ні з часописів, ні з книжок, бо хоч і дивилася б на них, все одно „не бачить”. Проте, хоч і називають неграмотного — „сліпим”, проте не кожний сліпий є неграмотний. Тильки людина позбавлена змислу зору мусить мати інші книжки, щоб могти їх читати.

Вже від яких 120 років для сліпих, що намагалися збільшувати свою освіту, або взагалі скорочувати дні цікавим читанням, виготовлювали книжки за так званою методою Байля: на листках дуже грубого паперу вибивали великою опуклі букви, які сліпий пізнавав загостреним чуттям дотику. (Сліпі „читають” кінцями пальців). Але така метода робила

книжки для сліпих дуже великими, незграбними і вимагала довгих студій.

Тепер італійський проф. А. Манфреді винайшов нову методу читання для сліпих, далеко швидшу і легшу для вивчення: на листках дуже тонкого паперу (не грубого від 25 частин міліметра) предіравлюють умовні абеткові знаки. Сліпий проводить по них особливою щіточкою, полуленою з маленьким прирядом, прикладаним до вух сліпого, що робить таку службу, як звичайні навушники радіа.

Кожна літера дас особливий звук, і заким чином книжка ніби промовляє просто до вух сліпого. На одній сторінці зміщується, за методою Манфреді, від 350 до 400 слів, тимчасом, як за методою Байля, входить на сторінку ве більше сотки слів.

(г. о.).

Скарби в

Про те, що зі старих ганчірок і прядива можна випродукувати нове сукно, знають у нас не лише дорослі люди, а й шкільна дітвора. Знають і те, що з відпадків такого ганчір'я можна випродукувати папір. Та чи лише ганчір'я таке корисне?

При допомозі сучасних наукових дослідів використовують тепер багато такої сировини, що її ще донедавна люди викидали без надуми на смітник. Кости, побите скло, старий папір, відпадки шкір, гуми і т. п. „неужитки” — це сьогодні, в воєнних часах, незвичайно цінна сировина. Про старе залишо нічого й згадувати.

Неподавно з'явився в Галичині розпорядок про те, що на кожного громадянина накладається обов'язок здачі означеної кількості ганчірок, заміза, скла, паперу й костей. Цей розпорядок зараз же ще не обов'язував, щоб дати громадяnam час і змогу приготуватись, проте треба буде рахуватися з тим, що не сьогодні, то завтра проголосять речене зда

ЦІКАВІ ВІСТКИ

Сорока — палій. В Кірхен (Німеччина) завважив один господар, що з пташиної будки, яку від мин. року прибив на груші в саді та яку „замешкувалася” сорока, добувається густий дим. Господар скинув будку тичкою, розбив її і на своє диво найшов у ньому повно жару в гнізді, на якого краю лежав недокурок. Нема сумніву, що сорока піднімла була десь на вулиці незгаслий ще недокурок і затаскала у гніздо, де він горів і далі. З цього й видно, як легко може недокурок спричинити пожежу, коли птиця занесе його десь у гніздо під дахом чи стріхою.

(а)

Корова пожерла 7 гусей. У Цешині одна корова пожерла разом з пір'ям 7 гусей, які мали по яких 8 тижнів. 8-у гуску в останній хвилині вдалося вирвати з писка „м'ясожерної” корови.

Друкарська помилка. В 28. ч. нашого тижневика пропущено в статті п. з. „Листи з чужини” на 3-ій ст., I. стовпець, 11-ий рядок згори слова: „передімною безіменний лист”. Ціле речення має виглядати так: „Передімною безіменний лист з одної галицької підгірської округи”.

За редакцію відповідає М. Хомяк у Krakow. Видає «Українське видавництво», Krakow, вул. Rynksstrasse 34. II. Телефон 230-39.

3 друкарні «Нова друкарня Денникова» під наказною правою, Krakow, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenanteil: M. Chomiać, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Okreszka 7, Fernsprecher 102-79.

Вписи до Прилюдної Кравецької Школи для дівчат з укр. мовою навчання в Перемишлі, відбудуться в днях від 5. до 17. липня 1943. вул. Татарська ч. 6. Умови приняття: Скічений 14-тий рік життя, 6 літ народної школи; вписове 5 зол. Вступний іспит по феріях. Приміщення в Дівочій Бурсі в тім самім будинку. 76 2-3

Управа.

УСЕ!!!

ДО ПРАННЯ, ЧИЩЕННЯ
І МИТТЯ: різпорядне мило, порошки і щітки

ПАРФУМИ — КОСМЕТИКУ —
ГАЛАНТЕРІЮ — ГОСПОДАРСЬКІ АРТИКУЛИ

в багатому виборі поручас Вп. Клієнтам із провінції. Ф-ма

БАЛУЩАК Мирослав

Львів, Вінерштрассе (Городецька) 105/107.

Висилка на провінцію!

23 23-46

ВСЕ НАЙКРАЩЕ,

потребне до

ПРАННЯ, МИТТЯ

І ЧИЩЕННЯ:

МИЛО, МИЛЬЦЯ, ПОРОШКИ

також першокіскі

КОСМЕТИКИ

до щоденного вжитку

тільки у фірмі:

ПЕТРО ШУДРАК

Львів, вул. Галицька 11.
20/2 Тел. 245-29. 28-46

E. Rim
Львів, Вінерштрассе 74
(Городецька), Тел. 267-221

Великий вибір:

1. Галантірійних товарів: краватки, шаліки, хусточки, гребінці, щіточки, апарати до голення, дзеркала, лімпочки, штучна біжутерія і т. і.

2. Косметичних і парфумерійних виробів.

3. Товарів дом. гospod. вжитку: засоби до пірання і миття, щітки, паста до взуття і чищення, домашнє приладдя, термоси, батерії і інш.

22 24-46

Сумлінний скляр....

пам'ятає про те, що щільність вікон залежить від добору високоякісного кіту, що його витворює фірма:

Східні Заведення „EBEROL“

влас. М. Грегорович,

Фабрика хемічна та кіту KRAKIB, Залеського 8. тел. 161-87.

58 2-2